

Detaljerad innehållsförteckning

DETAILED TABLE OF CONTENTS

1 Skatter i ett ekonomiskt och historiskt perspektiv	17
1.1 Skattesystemets huvuduppgifter.....	17
1.1.1 Finansieringen av offentliga utgifter	17
1.1.2 Stabiliseringspolitiken.....	17
1.1.3 Fördelningspolitiken	17
1.1.4 Allokeringpolitiken	18
1.2 Grundläggande beskattningsprinciper	18
1.2.1 Intresseprincipen.....	18
1.2.2 Skatteförmågeprincipen.....	18
1.2.3 Inkomst- och utgiftsskatt.....	19
1.2.4 Nominell och real beskattning.....	19
1.3 En ekonomisk klassificering av olika skatter	19
1.3.1 Direkta och indirekta skatter.....	19
1.3.2 Skattesubjekt och skatteobjekt	20
1.4 En fördelning av de svenska skatterna.....	20
1.4.1 Direkta skatter på arbete.....	21
1.4.2 Indirekta skatter på arbete	22
1.4.3 Skatter och avgifter	22
1.4.4 Konsumtionsskatter som indirekta skatter på arbete.....	22
1.4.5 Olika marginalskattebegrepp – några räkneexempel	23
1.4.6 Punktskatter på näringslivets faktor användning.....	23
1.4.7 Direkta skatter på kapital.....	24
1.4.8 Indirekta skatter på kapital	24
1.4.9 Skatt på sparande och skatt på investeringar.....	25
1.5 Skatter i ett historiskt perspektiv	25
1.5.1 Från sam- till särbeskattning	25
1.5.2 Från direkt till indirekt beskattning.....	26
1.5.3 Successiv breddning av skattebaserna under 1980-talet.....	26
1.5.4 Utgiftsskatt och real beskattning	26
1.5.5 1990-91 års skattereform	27
1.5.6 Utvecklingen efter skattereformen	27
2 Den offentliga sektorn i nationalräkenskaperna	33
2.1 Inledning	33
2.1.1 Kort om nationalräkenskaperna	33
2.2 Offentliga sektorns inkomster och utgifter	35
2.2.1 Skatterna ökar sin andel av offentliga sektorns inkomster	35
2.2.2 Offentliga sektorns utgifter – konsumtion större än transfereringar	35
2.2.3 Offentliga sektorns finansiella sparande numera positivt	35
2.3 Totala skatter och skatte- och avgiftskvoten	36
2.3.1 Skatter i nationalräkenskapssystemet	36
2.3.2 Skattekvoten har ökat	38
2.4 Offentliga sektorns utgifter per ändamål. Ny ändamålsfördelning.....	39
2.4.1 Stor del av de offentliga utgifterna till socialt skydd	39
2.4.2 Minskade utgifter för bostadsförsörjning och samhällsplanering samt kultur. Ökade utgifter för hälso- och sjukvård, utbildning samt socialt skydd.....	42
3 Totala skatter i Sverige	45
3.1 Totala skatterna i Sverige 1 174 mdkr år 2001	45
3.2 Fastställda skatter och betalda skatter.....	46
3.3 Beskattning i tre stationer	47
3.4 Skatternas roll för utjämning av de ekonomiska resurserna mellan hushållen.....	48

4 Skatt på arbete	53
4.1 Historik.....	53
4.2 Skatt på arbete idag	54
4.3 Den arbetande befolkningen och arbetsinkomsterna	55
4.3.1 Omfördelningsbehov mellan aktiva och passiva perioder i livet	55
4.3.2 Antalet arbetade timmar har ökat sedan lågkonjunkturen i början av 1990-talet	56
4.3.3 Ca 180 000 individer har förvärvsinkomster över 500 000 kr	56
4.4 Administrativa uppgifter kring skatt på arbete.....	59
4.4.1 Inkomsterna redovisas i en självdeklaration	59
4.4.2 Individernas inkomstskatt slutregleras en gång per år	60
4.5 Direkt skatt på individernas inkomster av förvärvsarbete	62
4.5.1 De taxerade förvärvsinkomsterna 1 311 miljarder kr år 2001	62
4.5.2 957 000 personer gör avdrag för resor till och från arbetet	63
4.5.3 Fler kvinnor än män pensionssparar.....	64
4.5.4 Skatteberäkningen grundas på taxerad förvärvsinkomst	66
4.5.5 Grundavdraget är ”puckelformat”	67
4.5.6 Statliga och kommunala inkomstskatten samt den s.k. 200-kronan.....	67
4.5.7 Marginalskatt och marginaleffekter	69
4.6 Mer om kommunalskatten	73
4.6.1 Kommunalskatten proportionell.....	73
4.6.2 Utveckling av kommunalskatten.....	73
4.6.3 Kommunalskatten varierar med nästan fem procentenheter	74
4.6.4 Högst skattekraft i Danderyd, lägst i Borgholm	76
4.6.5 Kommunalskatten vidarebefordras från staten till kommunerna	76
4.6.6 Bidrags- och utjämningsystem för kommuner och landsting	76
4.7 Socialavgifter	77
4.7.1 Olika former av socialavgifter	77
4.7.2 Underlag och avgiftssatser	78
4.7.3 Undantagsregler för avgiftsuttaget.....	81
4.8 Beskattning av tjänstegruppliv.....	81
4.8.1 Skatten tas ut av försäkringsföretag m.fl.	81
4.8.2 Skattesatser.....	81
4.9 Andra nedsättningar m.m.....	82
4.9.1 Skattereduktion för byggnadsarbeten (”ROT-avdraget”) åren 1993-1999	82
5 Skatt på kapital	93
5.1 Historik.....	93
5.2 Skatt på kapital idag	93
5.2.1 Kapitalskatterna 118 miljarder 2001.....	93
5.3 Nationalförmögenheten och förmögenheten i hushållssektorn	94
5.3.1 Nationalförmögenheten - rikets samlade tillgångar efter avdrag för skulder	94
5.3.2 Hushållens tillgångar och skulder.....	95
5.4 Fastighetsskatt.....	97
5.4.1 Taxeringsvärdet 75 procent av marknadsvärdet	97
5.4.2 Olika skattesatser för olika fastighetstyper.....	98
5.4.3 Stora skillnader i värdena på småhus	100
5.5 Beskattningen av hushållens finansiella kapitalinkomster och skulder	102
5.5.1 Sammansättningen av hushållens finansiella förmögenhet.....	102
5.5.2 Skatt på finansiella kapitalinkomster.....	103
5.6 Förmögenhetsskatt	107
5.6.1 Förmögenhetsskatten uppgick till 6 miljarder 2001	107
5.6.2 Proportionell förmögenhetsskatt sedan 1992	108
5.6.3 Värderingsreglerna i förmögenhetsbeskattningen	108
5.6.4 Sammansättning av beskattningsbara förmögenheten	109
5.6.5 Hushållens beskattningsbara förmögenhet 444 miljarder 2001	109
5.7 Bolagsskatt.....	109
5.8 Övriga skatter på kapital	110
5.8.1 Arvs- och gåvoskatt.....	110
5.8.2 Kupongskatt.....	111
5.8.3 Avkastningsskatt på pensionsfonder	111
5.8.4 Stämpelskatt.....	111

6 Skatt på varor och tjänster	123
6.1 Inledning	123
6.1.1 Moms och punktskatter	123
6.1.2 Harmonisering inom EU.....	123
6.1.3 Skatter på varor och tjänster uppgick till 300 miljarder år 2001	124
6.2 Mervärdesskatten (moms).....	125
6.2.1 Moms betalas på det egna mervärdet	125
6.2.2 Nästan alla varor och tjänster skattepliktiga	125
6.2.3 Gemenskapsinterna förvärv	126
6.2.4 Distansförsäljning mellan EU-länder	126
6.2.5 Skattedeklaration ska lämnas varje månad.....	126
6.2.6 Momsuppbörden	127
6.3 Punktskatter	130
6.3.1 Inledning	130
6.3.2 Energi- och andra miljörelaterade skatter.....	133
6.3.3 Skatt på alkoholdrycker och tobak.....	139
6.3.4 Skatt på fordon	142
6.3.5 Skatt på import	144
6.3.6 Övriga punktskatter	145
7 Särskilt om företagsbeskattning	149
7.1 Inledning	149
7.2 Grundläggande principer.....	149
7.2.1 Det bokföringsmässiga resultatet utgångspunkten.....	149
7.2.2 Kvittning och rullning	149
7.3 Företagsstrukturen i Sverige	150
7.3.1 Företagens storlek	150
7.3.2 Internationella företag och hemmamarknadsföretag	150
7.3.3 Olika företagsformer	152
7.4 Juridiska personers skatt	153
7.4.1 Förändringar vid skattereformen.....	153
7.4.2 Dubbelbeskattning.....	153
7.4.3 Skatten för juridiska personer 97 miljarder kronor år 2001	153
7.4.4 Få företag står för större delen av överskottet.....	156
7.4.5 Branschvis fördelning av över- och underskott	157
7.4.6 Bokföringsmässigt resultat och skattemässiga justeringar.....	159
7.5 Fysiska personer som näringsidkare	161
7.5.1 Antalet näringsidkare	161
7.5.2 Redovisat resultat.....	161
7.5.3 Expansion med lågbeskattade medel	165
7.5.4 Räntefördelning - positiv eller negativ	165
7.5.5 Reserveringsmöjligheter.....	166
7.6 Nyföretagandet i Sverige	166
7.6.1 Överlevnadsgraden bland de nystartade företagen har minskat	167
8 Skatt, inkomstfördelning och förmögenhet	171
8.1 Inledning	171
8.1.1 Om inkomststatistik	171
8.2 Den direkta beskattningen av individen	172
8.2.1 Den direkta skatten utgör drygt en tredjedel av inkomsten	172
8.2.2 Beskattningen mindre progressiv	174
8.2.3 Något högre marginalskatt 2003.....	175
8.2.4 Påverkan av inkomstökning på bidrag och avgifter.....	176
8.3 Omfördelning genom skatter och bidrag.....	177
8.3.1 Också höginkomsttagaren är bidragstagare.....	177
8.3.2 Omfördelning mellan generationer	178
8.3.3 Hushållens disponibla inkomst ca 1050 miljarder 2001	179
8.3.4 Hushållens disponibla inkomst har ökat	179
8.4 Inkomstfördelningen för individer och hushåll.....	181
8.4.1 Jämförelser av disponibel inkomst.....	181
8.4.2 Inkomstspridningen har ökat.....	183
8.4.3 Kapitalinkomsternas betydelse har ökat	184

8.4.4	Inkomstutveckling för olika grupper	185
8.4.5	Arbetsinkomsterna ökade	188
8.5	Kvinnors och mäns förmögenhet	189
8.5.1	Få äger mycket	189
8.5.2	Miljonärer	190
8.5.3	Kvinnor innehar mindre än hälften av nettoförmögenheten	190

9 Skatteskulder och uppbördsförluster 193

9.1	Inledning	193
9.1.1	Många orsaker till att inte skatten betalas	193
9.1.2	Restföring – indrivning – preskribering	193
9.2	Influtna belopp efter åtgärd	194
9.3	Uppbördsförlusternas storlek och sammansättning	194
9.3.1	Uppbördsförlusternas förändring på lång sikt	195
9.3.2	Fördelning av uppbördsförlusterna	195
9.4	Skuldbalansen	197
9.4.1	Skatteskulderna drygt 38 miljarder	198
9.4.2	Gamla fordringar osäkra fordringar	198
9.5	Antal med skatteskulder	199
9.5.1	Skatteskulderna ojämnt fördelade	200

10 Fel och fusk 203

10.1	Inledning	203
10.2	Terminologi och olika undersökningsmetoder m.m.	203
10.2.1	Olika begrepp	203
10.2.2	Direkta och indirekta metoder	203
10.3	Svartarbetets omfattning	205
10.3.1	Riksrevisionsverkets utredningar rörande svart arbete	205
10.3.2	Riksskatteverkets undersökningar om svartarbete	205
10.3.3	Särskilt om egenföretagarnas svartarbete	207
10.3.4	Särskilt om svartarbete för hushållen	208
10.3.5	Svarta sektorn från nationalräkenskaperna	209
10.3.6	Monetära skattningar av den dolda ekonomin	210
10.4	Skattefusk kopplat till individernas finansiella tillgångar	212
10.4.1	Kontrolluppgifter minskar fel och fusk	212
10.4.2	Kapitalplaceringar utomlands	213
10.5	Skattefusk med punktskattebelagda varor	214
10.5.1	Stora incitament till fusk och öppna gränser	214
10.5.2	Svartsprit	214
10.5.3	Smuggelcigaretter	216
10.5.4	Illegal handel med olja och bensin	217
10.6	Gränsöverskridande transaktioner	217
10.6.1	Internet och elektronisk handel m.m.	217
10.6.2	Momsbedrägerier	219
10.6.3	Andra skattefel med internationell anknytning	220
10.7	Revisionsresultat som uppskattningsmetod	220
10.8	RSV:s bedömning av skattefelets storlek	222
10.9	Skattefusket utbredning	226
10.9.1	Löntagares deklarationsfusk	226
10.9.2	Mer utbrett fusk i vissa branscher	226
10.9.3	Utbudet av svartarbete	229
10.9.4	Efterfrågan på svartarbete	230
10.10	Skattefusket orsaker	232
10.11	Skattefusket effekter	235

11 Skattekontroll och skattebrott 239

11.1	Inledning	239
11.2	Skattemyndigheternas kontroll	239
11.2.1	Många fel ändras vid skattekontrollen	239
11.2.2	Skattebrott upptäcks vid skatterevisioner	241
11.2.3	Skattekontrollens effekter	244

11.3	Om hot och tvång i skatteutredningen	245
11.3.1	Förelägganden och viten.....	245
11.3.2	Tvångsåtgärder och betalningssäkring.....	246
11.4	Administrativa sanktioner	247
11.4.1	Skattetillägg.....	247
11.4.2	Förseningsavgifter.....	253
11.5	Skattebrott m.m.	255
11.5.1	Skattebrottslagen.....	255
11.5.2	BRÅ ansvarar för den officiella statistiken inom rättsväsendet.....	256
11.5.3	Brottsanmälningar och antalet personer misstänkta för skatte- och bokföringsbrott	256
11.5.4	Skattemyndigheterna biträder i brottsutredningar	257
11.5.5	Domar	258
11.5.6	Straffmätning.....	260
11.6	Skattebrottslingen.....	261
12 Attityder till skattesystemet och skattemyndigheten		265
12.1	Inledning	265
12.2	Inställningen till skattesystemet och förutsättningar att göra rätt för sig.....	265
12.2.1	Fler tycker bra om skattesystemet	265
12.2.2	Skattesystemet är krångligt men det är lätt att deklarerar.....	266
12.2.3	Skattekontot fungerar bättre och bättre	266
12.3	Broschyrer och blanketter	266
12.4	Service i form av modern teknik.....	266
12.5	Allmänheten och skattefusk	267
12.6	Synen på skattemyndighetens sätt att arbeta	269
12.6.1	En majoritet är nöjda med kontakten med skattemyndigheten.....	269
12.6.2	Flest nöjda med bemötandet och flest missnöjda med kommunikationen	269
12.6.3	Återkommande svarsmonster	269
12.7	Vad är viktigast inom olika kvalitetsområden?.....	269
12.7.1	Problem med den senaste undersökningen.....	269
12.7.2	Viktigt att få kontakt med rätt person.....	269
12.7.3	Snabb handläggning betyder mycket	269
12.7.4	Viktigt med trevlig och hjälpsam personal.....	270
12.7.5	Kunnig personal	270
12.7.6	Bra förklaringar på frågor	270
12.8	Skattekontrollen	270
12.9	SKM:s sätt att arbeta	271
12.10	Förtroende totalt sett.....	271
13 Administration av skattesystemet		275
13.1	Inledning	275
13.2	Den politiska nivån	275
13.3	Skatteadministrationen.....	275
13.3.1	Skatteförvaltningen och exekutionsväsendet	275
13.3.2	En ny skattemyndighet	279
13.3.3	Tullverket	279
13.3.4	Tingsrätterna som beskattningsmyndigheter	280
13.3.5	Övriga myndigheter.....	280
13.4	Rättsväsendet och skatterna	280
13.4.1	Överklaganden	280
13.4.2	Skattebrott.....	280
13.5	Vad kostar skatteadministrationen?	281
14 Skatternas historia under 1900-talet		285
14.1	Inledning	285
14.2	Utgångsläget.....	285
14.2.1	Skattesystemet	285
14.2.2	Skatteadministrationen.....	286
14.3	Perioden 1900-1950.....	286
14.3.1	Skattesystemet	286

14.3.2	Skatteadministrationen	288
14.4	Perioden 1950-1975	288
14.4.1	Skattesystemet	288
14.4.2	Skatteadministrationen	289
14.5	Perioden efter 1975	291
14.5.1	Skattesystemet	291
14.5.2	Skatteadministrationen	291
15	Svenska skatter i internationell jämförelse	297
15.1	Inledning	297
15.2	Jämförelser av BNP	297
15.2.1	PPP tar bort skillnaden i prisnivåer	297
15.3	Skattekvoten.....	299
15.3.1	Skattekvoten inget entydigt	299
15.3.2	Skattekvotens sammansättning	301
15.3.3	Nedbrytning av skattekvoten.....	304
15.4	Skatt på arbete	307
15.4.1	Olika definitioner och regelsystem	307
15.4.2	Jämförelser av disponibel inkomst mer neutrala.....	307
15.4.3	Höga marginalsatser för höginkomsttagare	308
15.5	Skatt på kapital.....	310
15.5.1	Rörliga skattebaser	310
15.5.2	Internationella jämförelser är svåra att göra.....	310
15.5.3	Sänkta skattesatser en trend inom företagsbeskattningen	310
15.6	Skatt på varor och tjänster	312
15.6.1	Samarbete inom EU.....	312
15.6.2	Momsen har stor betydelse för handeln inom EU	312
15.6.3	Vissa punktskatter har gemensamma EU-regler.....	313
15.7	EU och skattepolitiken	315
15.7.1	Inledning	315
15.7.2	Skattebaserna mer eller mindre rörliga	315
15.7.3	Skatterna påverkar EU:s budget	316
15.7.4	EU-samarbetet har kommit långt inom moms och punktskatter	316